

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

PODAJE WIADOMOŚCI BIEŻĄCE Z ŁOTWY ORAZ PERJODYCZNE Z ESTONJI I FINLANDJI.

Nr.

Wilno, dnia 6 lutego 1932 r.

22.

Treść numeru:

ŁOTWA.

1. "Jaunakas Zinas" o kongresie Związku Postępowców. 2. "Pehdeja Bridi" o harcerzach polskich w Dyncburgu. 3. Prezes Związku Dziennikarzy Łotewskich w sprawie mniejszości narodowych. 4. Partja postępowców o rządzie Skujenecka. Kronika: 5. Sprawa szkolnictwa.

---o8o7---

1. "Jaunakas Zinas" o kongresie Związku Postępowców.

"Jaunakas Zinas" Nr.24 z 1.II.1932 r. Streszczenie:

31 stycznia odbył się w Rydze kongres Związku Postępowców, w którym wzięło udział 220 delegatów oraz ok.200 gości. Związek liczył ogółem 200 oddziałów, jednak delegatów przysłało zaledwie 100 oddziałów.

Kongres otworzył premier Skujeneek, który w swym przemówieniu zaznaczył, że polityka dotychczasowych gabinetów doprowadziła kraj do kryzysu ekonomicznego. Rząd obecny winien dążyć do złagodzenia skutków kryzysu.

Mówiąc o politycznym i ekonomicznym stanie Łotwy, Skujeneek zaznaczył, że Związek Postępowców, tworząc rząd obecny pragnął, by rząd opierał się w sejmie na większości 70 posłów. Jednakże socjaldemokraci nie chcieli brać odpowiedzialności za kierowanie państwem. W związku z tem wypadło ograniczyć się do utworzenia rządu narodowo-burżuazyjnego. Nowy rząd przejął budżet z 55 milj.łatów deficytu. Dzięki skróceniu wydatków udało się zaoszczędzić 25 milj. łatów, lecz na pokrycie pozostałej sumy deficytu szukać wypadło nowych źródeł dochodu, gdyż rezerwy państwa były wyczerpane. Wypadło więc podwyższyć podatki dla zbilansowania budżetu. Dawniej wydatki budżetowe wynosiły 210 milj.łatów, obecnie zaś na przyszły rok wynoszą 131 milj.łatów. Naogół biorąc ciężar podatków w przyszłości będzie o 1/3 mniejszy.

Rząd dokłada starań i przedsięwzięć środki w kierunku odżegnania się od wpływów mniejszości narodowych. Skreślono subsydja dla teatrów mniejszości narodowych, przewidziano zagwarantowanie praw języka państwowego, czyni się kroki w kierunku wzmacniania ducha Łotewskiego w wojsku. Następnie p.Skujeneek podkreślił, że rolnictwo, jako podstawa gospodarki państwowej, musi być zabezpieczone przed ruiną.

Kongres przyjął po przemówieniu premiera te uchwały, domagające się: zmniejszenia wydatków państwowych i samorządowych, 2.ochrony rolnictwa przed trudnościami, 3.wznowienia kredytów i utrzymania kursu łata, 4.prowadzenia stanowczej polityki narodowej przez cofnięcie zbyt wielkich przywilejów innych narodowości, 5.zastosowanie środków dla opanowania żywiołów antypaństwowych, które wywołują chaos w celu zaszczepienia państwu.

Do zarządu centralnego Postępowców wybrano: Skujeniek, Sztorns, Bachman, Holeman, Bisenicks, Salnais, Nonahcs, Benze, E. Ozolinsz, Plume, Fridberg i in.

2. "Pehdeja Bridi" o harcerzach polskich w Dyncburgu.

"Pehdeja Bridi" Nr.26 z 3.II.1932 r.Art.p.t."Legjon Królowej Jadwigi w Dyncburgu". Streszczenie:

Idea Wielkiej Polski i zaszczepia się wśród młodzieży polskiej na Łotwie w sposób zgoła fantastyczny. Oddział harcerzy

.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

polских na Lotwie nazwany został imieniem Kościuszki, ideologa monarchistycznej Polski. Obok tych harcerzy, którzy odznaczyli się szowinistycznymi wybrykami i zostali ukarani istnieje w Dyneburgu oddział harcerzy im. Królowej Jadwigi. Jak wiadomo, mąż Jadwigi Jagiełło przyłączył Litwę do Polski. Tego samego chcą widocznie harcerki polskie, które przeciągają Łotyszów dyneburskich na stronę polską. Zachodzi pytanie, jak długo harcerstwo łotewskie tolerować będzie ducha państw obcych w swym łonie? Jak długo tolerowany będzie podział harcerzy na narodowości, co rozwija ideje przeciwpaństwowe i niweczy cele harcerstwa.

3. Prezes Związku Dziennikarzy Łotewskich w sprawie mniejszości narodowych.

"Jaunakas Zinas" Nr.23 art. prezesa Związku Dziennikarzy Łotewskich K. Skalbe:

Łotwa była niegdyś pod silnym wpływem niemieckim i rosyjskim i musiała walczyć o utrzymanie swej kultury równoznacznie z utrzymaniem państwa i narodu łotewskiego. Obowiązkiem każdego rządu jest wzmacnianie języka i kultury łotewskiej. Wszystkie dotychczasowe gabinety były oblegane przez mniejszości narodowe, którym czynić musiałv przesadnc ustępstwa. Obecnie narodowości na Łotwie mają, jak same powiadają, tak obszerne prawa kulturalne, jakich nie posiadają nigdzie więcej. W sejmie łotewskim wytworzył się silny blok mniejszości, liczący 16 głosów. Kierują tym blokiem reakcyjniści Niemcy na Łotwie. Ustępliwość Łotewską tłumaczyły sobie mniejszości jako słabość. Nie liczyły się one z Łotyszami, jako z narodem rządzącym. Obecnie sytuacja się zmieniła, gdyż ma Łotwa własny rząd koalicyjny. Społeczeństwo i naród łotewski winne popierać w miarę sił i możliwości tę narodową koalicję. Łotwa nie chce gnębić żadnej narodowości, a chce utrzymać całkowitą swobodę i rozstrzygać kwestje narodowe zgodnie z zasadami poczucia sprawiedliwości i sumienia.

4. Partja postępowców o rządzie Skujenecka.

"Pehdeja Bridi" Nr.25 Art.p.t. "Postępowcy o rządzie Skujenecka". Streszczenie:

Jeden z odłamów postępowców zaczął wydawać swe pismo p.t. "Brihwa Doma" /Wolna Myśl/, w którym przewiduje runięcie gabinetu Skujenecka. Rząd Skujenecka przeczywa, zdaniem tego pisma, wstrząsy nie wewnętrzne, a tylko zewnętrzne. Grupy, na których rząd Skujenecka się opiera są tak niestabilizowane, iż rząd czuje się wciąż w sytuacji małego stateczka na burzliwym morzu.

Osadnikom proponuje się tekę ministra Finansów. Nie chcą oni jednak jej przyjmować, domagając się teki ministra Spraw Wewnętrznych. Teki tej znów nie chce dać osadnikom Związek Rolników. Ponadto przy rozpatrywaniu budżetu następują trudności, które mogą obalić rząd Skujenecka. Najmniej wpływów w koalicji ma niewielka partja Postępowców. Wszystkie niepopularne posunięcia rządu próbuje się przypisać Postępowcom. W związku z tem Postępowcy będą musieli bądź ustąpić, bądź też własny rząd obalić.

Kronika. 5. S p r a w a s z k o l n i c t w a . Jak podaje "Brihwa Zeme" /Nr.27/, komisja budżetowa sejmku rozpatrywała w dn.3 b.m. budżet M-stwa Oświaty. Referent M-stwa Oświaty Breiks wygłosił przemówienie na temat zmiany budżetu, z czego wynika, że budżet M-stwa Oświaty na rok przyszły zmniejszony został o 16%. Jeżeli chodzi o liczbę uczniów, ludność łotewska jest niezadowolona. Ludność łotewska wynosi 73,42%, natomiast łotewskiej młodzieży szkolnej jest tylko 68,12%; ludności rosyjskiej w państwie jest 10,62%, zaś młodzieży szkolnej 11,79%, ludności żydowskiej jest 4,97%, zaś żydowskiej młodzieży szkolnej 7,97%, ludności niemieckiej 3,68%, zaś młodzieży szkolnej 4,16%. W całym państwie istnieje 2.003 szkół powszechnych ze 187.995 uczniami, w następnym roku przewiduje się utworzenie jeszcze 4 szkół powszechnych oraz zlikwidowanie i cofnięcie subsydjów skarbowych 4-m gimnazjom, w których liczba uczniów wynosi zaledwie po 46-59. Na redukcji etatów i znizeniu kategorii służbowych mniejszości narodowych w zarządach oświatowych zaoszczędono 68.396 łatów.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

B7

Faint, illegible text in the lower-left quadrant.

Faint, illegible text in the lower-center area.

Faint, illegible text in the lower-right area.